

Miljöprövningsdelegationen
Länsstyrelsen Stockholm
Box 22067
104 22 Stockholm

Diarienummer 5511-37763-2015

Forsviden Vind AB, Gotlands kommun, ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Forsviden Vind AB har ansökt om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken på fastigheterna Hangvar Gullauser 1:9 m fl. Ansökan avser uppförande och drift av en gruppstation med 17 vindkraftverk med en totalhöjd av maximalt 210 m.

Naturskyddsföreningen Gotland har 2015-08-03 i samrådsskedet yttrat sig över förslaget med 17 verk och ansåg då att projektet har olämplig placering och utformning och att ansökan därför måste avslås i sin helhet. Föreningen vidhåller sin uppfattning när det gäller den aktuella ansökan.

Föreningen refererar till sitt samrådsyttrande 2015-08-03 och anför därutöver följande motivering.

Inaktuell / felaktig miljökonsekvensbeskrivning

Föreningen noterar att bolagets miljökonsekvensbeskrivning inte är uppdaterad efter det att det angränsande projektet Forsvidar (wpd) avslogs av Mark- och Miljödomstolen i juni 2016 (M 528-15) med hänsyn till förekomsten av örn inom området. På flera ställen i MKB:n refereras till projektet Forsvidar varför ansökan i dessa avseenden bygger på felaktigt eller missvisande faktaunderlag.

Olämplig plats för vindkraft

Föreningen anser generellt att vindkraften har en viktig funktion i samhället men att den ska byggas på de mest lämpliga platserna där den inte riskerar att allvarligt skada höga naturvärden. Föreningen arbetar aktivt för att vindkraft skall lokaliseras till platser som medför minst skada på naturvärden, se Naturskyddsföreningen Gotlands *Vindkraftspolicy* (2008) och Naturskyddsföreningens studiehandledning *Vindkraft på rätt plats* (R. Olsson 2014).

Föreningen anser att Forsviden är en olämplig plats och att Forsviden Vind AB i den nu aktuella ansökan inte har visat att området är lämpligt i detta avseende.

Vi refererar bl a till Naturvårdsverkets samrådsyttrande 2015-09-22 där verket pekar på områdets höga naturvärden och ostörda läge och att projektområdet omfattar ett mycket betydelsefullt naturområde med flera prioriterade naturtyper enligt art- och habitatdiaktivet och rödlistade växter. Verket skriver att miljön utmärks av känsliga hydrologiska förhållanden kopplat till områdets våtmarker. Området utgör riksintresse för naturvård och flera verk ligger i omedelbar anslutning till Natura2000-området Forsviden. Verket konstaterar att flera vindkraftverk kan komma i konflikt med art- och områdesskyddet, att området har för Gotland höga naturvärden och ett ovanligt ostört läge, och att en vindkraftpark skulle leda till fragmentering och försämring av områdets ostördhet.

Föreningen instämmer i Naturvårdsverkets bedömning och pekar på miljöbalkens 3 kap 2 § som föreskriver att stora markområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt påverka områdenas karaktär.

Hot mot skyddade fågelarter

Mark- och miljööverdomstolen beslutade år 2012 i dom M 8344-11 att vindkraftverk inte får uppföras inom området Mästermyr på Gotland mot bakgrund av örnförekomst. Flera andra domar har därefter även fastställt skyddsavstånd till särskilt skyddsvärda fågelarter samt påtalat att livsmiljöer inte får fragmenteras och att skador på biotoper och arter inom Natura 2000-områden inte får ske, till exempel MMÖD M 7639-11, MMÖD M 10072-12, MMD M 3905-12, MMD M 260-13, MMD M 2571-13, MMD M 1423-14, MMD M 2728-15 och MMD M 2627-15.

Föreningen menar att dessa prejudicerande domar omöjliggör en exploatering vid Forsviden med hänsyn till naturvärden och fågelliv inom och i angränsning till den planerade vindkraftsparken. Ytterligare stöd för vår uppfattning fås i två nyligen avgjorda vindkraftärenden - det angränsande projektet Forsvidar (wpd) samt Boge (Boge Vindbruk AB) - som fick avslag i Mark- och Miljödomstolen i dom M 528-15 respektive M 5993-15 på grund av förekomsten av örn och där förhållandena på många sätt är likartade förhållandena i Forsviden.

Vi vill speciellt peka på att flera av domarna säger att vid bedömningen om en vindkraftparks lokalisering kan godtas med hänsyn till artskyddsförordningen ska hänsyn inte bara tas till möjligheten att innehålla de buffertzoner / skyddsavstånd som rekommenderas i Naturvårdsverkets rapport 6467 *Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss* utan det måste göras en helhetsbedömning i fråga om etableringens påverkan på området som fågelokal. I de högst aktuella domarna M 528-15 och M 5993-15 pekar Mark- och Miljödomstolen på närområdets betydelse för örn både med hänsyn till häckning, flygstråk samt födosök och att uppförandet av vindkraftverk, utöver risken för kollision, skulle fragmentera området och orsaka barriäreffekt som riskerar att störa örnarna och tränga bort dem från boplatser och födosöksområden.

Med den kunskap om området som Naturskyddsföreningen Gotland besitter anser vi det vara ställt utom allt tvivel att de planerade 17 vindkraftverken hotar örnarnas häckning, flygstråk samt födosök inom det sammanhängande området Forsvidar - Forsviden - Elinghemsmyr, Tingstäde träsk - Hejnum hällar - Kallgate samt angränsande jordbruksmarker och kusterna i norr och sydost. Verken medför också fragmentering och barriäreffekter som hotar örnbeståndet i området inklusive angränsande kända revir vid Forsvidar och Tängelgårde i norr, Elinghemsmyr i väster, Tingstäde träsk och Kallgatburg i syd och sydost.

Vad gäller områdets värden som fågelokal refererar föreningen även till Gotlands Ornitologiska Förenings (GOF) samrådsyttrande 2014-08-18 och bolagets dokument "Bilagor till miljökonsekvensbeskrivning ... oktober 2015". Enligt GOF skulle exploateringen medföra allvarlig skada på värdefulla naturmiljöer samt skada och hota fågelarter, varför det inte är möjligt att genomföra planerna utan att bryta mot miljölagstiftningen. GOF har i ett flertal vindkraftärenden - bl a Mästermyr, Boge och Forsvidar - visat sig besitta mycket god kännedom om lokal artförekomst och tillämpning av art- och habitatdirektivet, och GOFs bedömningar har konfirmerats i de aktuella domsluten. Det är därför anmärkningsvärt att Forsviden Vind AB hävdar att de inte fått någon kunskap från GOF att väga in.

Några kommentarer till bolagets fågelinventeringar

Vad gäller bolagets fågelinventeringar (bilaga 8-10 till mkb:n) vill föreningen påpeka bland annat följande.

Fältinventeringen av häckande fåglar (bilaga 8) är delvis gjord utanför det aktuella området för de 17 verken. Av fem inventerade rutter 2014 är bara två relevanta för det aktuella området (dag 1 och 2) medan övriga ligger utanför (kartbilaga 3). Stora områden mellan vägarna som använts vid inventeringen är inte undersökta, trots att det är där som flera av verken är tänkta att placeras. Föreningen

anser att inventeringen därmed inte är tillräckligt noggrann för att kunna dra säkra slutsatser om artförekomst och antal.

Vad gäller förekomst av trana (bilaga 3b) har dessa bara hörts på stort avstånd från de använda vägarna och ingen inventering har gjorts i närheten av myrarna i området. I tabell 1 nämns "ett flertal observationer" av trana men dessa är enligt bilagan gjorda på mer än 1-2 km avstånd. Osäkerheten om antalet häckande tranor i projektområdet är därmed enligt föreningen mycket stor.

Inventeringen av örn (bilaga 9-10) är huvudsakligen gjord genom spaning från platser långt utanför etableringsområdet för de 17 aktuella verken (närmaste observationspunkt ca 1 km, övriga ca 2-6 km). Föreningen anser därför att oäkerheten i gjorda observationer inom etableringsområdet är mycket stor och inte kan ligga till grund för säkra slutsatser om örnarnas flygvägar. I flera fall har flygvägen bara kunnat följas en kort sträcka närmast gränsen till området (2013 t ex ID 16, 26, 28, 37 och 47 och år 2014 ID 2, 31, 59, 76, 77 och 80) men inte inom området. Örnarnas flygvägar inom etableringsområdet är alltså mycket dåligt kartlagda. Trots det visar figur 3 i bilaga 9 och figur 2 i bilaga 10 entydigt att det sker ett stort antal flygningar av örn inom etableringsområdet för de 17 verken, förutom alla flygningar utanför och däremellan.

Föreningen anser det därmed klarlagt, trots bristerna i undersökningarna, att etableringen medför en otillåten risk för kollisioner, störning och habitatförlust avseende örn inom Forsviden, Forsvidar och Elinghemsmyr med omgivning.

Föreningen anser det speciellt anmärkningsvärt att bolaget inte har undersökt örnarnas flygvägar till och från de örnbon inom Forsviden och Forsvidar som redan är kända för bolaget och som bl a medfört att antalet verk i ansökan har minskats från 31 till 17. Åtminstone ett av bona var aktivt 2013 när inventeringarna pågick. Trots det visar figurerna över örnarnas flygvägar inga flygningar runt de kända bona. Speciellt mot bakgrund av de relevanta domarna M 528-15 och M 5993-15 som betonar närområdets betydelse med hänsyn till häckning, flygstråk och födosök menar vi att flygvägarna måste kartläggas noga vilket inte gjorts i detta fall.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen Gotland anser att den föreslagna lokaliseringen är ytterst olämplig med hänsyn till områdets höga naturvärden och att den inte är förenlig med svensk lag (Miljöbalken) eller EU:s lagstiftning (Fågeldirektivet (Rådets direktiv 2009/147/EG) samt Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG)). Föreningen yrkar därför att ansökan avslås.

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist
ordförande